

EU-domstolens avgörande i de förenade målen C-829/21 och C-129/22

RK/004/2026

Fastställelsebeslut:	RA/043/2026	Version 1.0
Beslutsdatum:	2026-05-25	
Gäller för:	hela myndigheten	
Gäller från och med:	2026-05-25	

Datum för revidering	Version	Avsnitt som reviderats	Beslutsbeteckning
-	-	-	-

Fakta om rättsliga kommentarer

Rättsliga kommentarer utgör Migrationsverkets uttalanden om hur ett domstolsavgörande bör tolkas. De är styrande för myndighetens medarbetare och beslutas av chefen för rättsavdelningen.

Rättsliga kommentarer förs in i en särskild dokumentserie, RK-serie. Dokumentserien är gemensam för hela myndigheten. Beslut om fastställande, ändringar och upphävande av en rättslig kommentar förs in i beslutsdokumentserien för chefen för rättsavdelningen.

Innehållsförteckning

1	Syfte.....	3
2	EU-domstolens avgörande i de förenade målen C-829/21 och C-129/22	3
3	Migrationsverkets tolkning	7

1 Syfte

Denna rättsliga kommentar förklarar hur EU-domstolens avgörande i de förenade målen C-829/21 och C-129/22 bör tolkas och vilka konsekvenser avgörandet får för handläggningen av ärenden om uppehållstillstånd för personer med ställning som varaktigt bosatt i annan EU-stat.

2 EU-domstolens avgörande i de förenade målen C-829/21 och C-129/22

Den 29 juni 2023 meddelade EU-domstolen dom i de förenade målen C-829/21 och C-129/22. Följande är den del av avgörandets sammanfattning som är relevant för denna rättsliga kommentar.

Rådets direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning, i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/51/EU av den 11 maj 2011 och mer specifikt dess artikel 22.1 b ska tolkas på följande sätt:

En medlemsstat får neka att förnya ett uppehållstillstånd som den har beviljat en tredjelandsmedborgare med stöd av bestämmelserna i kapitel III i detta direktiv, i dess ändrade lydelse, om tredjelandsmedborgaren, i enlighet med det skäl som anges i artikel 9.4 andra stycket i direktivet, i dess ändrade lydelse, har varit borta i mer än sex år från den medlemsstat som beviljade honom eller henne ställning som varaktigt bosatt och om sistnämnda medlemsstat har valt att inte utnyttja den möjlighet som föreskrivs i artikel 9.4 tredje stycket i samma direktiv, i dess ändrade lydelse, eftersom tredjelandsmedborgaren då har förlorat sin rätt till ställning som varaktigt bosatt i samma medlemsstat, under förutsättning att sexårsfristen har löpt ut senast den dag då ansökan om förnyelse av nämnda tillstånd lämnades in och att tredjelandsmedborgaren dessförinnan har fått möjlighet att lägga fram bevis för eventuella vistelser i medlemsstaten under denna period.

Av EU-domstolens avgörande kan bland annat följande utläsas.

EU-domstolen konstaterar att det för det första följer av art. 14.1 i direktiv om varaktigt bosatta att rätten till ställning som varaktigt bosatt i den ”första medlemsstaten”, i den mening som avses i art. 2 c i direktivet, är ett villkor som måste vara uppfyllt av en tredjelandsmedborgare som, med stöd av ett uppehållstillstånd utfärdat i enlighet med bestämmelserna i kapitel III i direktivet, önskar bosätta sig i den ”andra medlemsstaten”, i den mening som avses i artikel 2 d i direktivet. Art. 19.2 i samma direktiv bekräftar förekomsten av ett sådant villkor. I art. 22 i direktiv om varaktigt bosatta bekräftas att detta villkor även måste vara uppfyllt för att den berörda personen ska kunna få ett sådant uppehållstillstånd förnyat i den andra medlemsstaten, eftersom denna medlemsstat, i enlighet med art. 22.1 b, får besluta att inte förnya nämnda tillstånd när villkoren i art. 14–16 i direktivet inte längre är uppfyllda. Att detta villkor är tvingande följer av att uppehållsrätten i den andra medlemsstaten är en rättighet som härrör från rätten till ställning som varaktigt bosatt i den första medlemsstaten. Om den andra medlemsstaten, i samband med handläggningen av en ansökan om förnyelse av ett uppehållstillstånd, konstaterar att vederbörande har förlorat sin rätt till ställning som varaktigt bosatt i den första medlemsstaten på grund av att han eller hon har varit borta därifrån i mer än sex år, så utgör detta ett hinder för en förnyelse.

Det ankommer på den andra medlemsstaten, i vilken tredjelandsmedborgaren önskar bosätta sig med stöd av sin rätt till ställning som varaktigt bosatt i den första medlemsstaten, att kontrollera om tredjelandsmedborgaren uppfyller villkoren för beviljande eller förnyelse av uppehållstillstånd, däribland villkoret i art. 14.1 i direktivet att han eller hon faktiskt har denna rätt i den första medlemsstaten. En sådan prövning kan, i förekommande fall, leda till att den andra medlemsstaten konstaterar att den berörda tredjelandsmedborgaren har förlorat sin rätt till ställning som varaktigt bosatt och till att den följaktligen beslutar, i enlighet med art. 22.1 b i direktiv om varaktigt bosatta, att inte förnya hans eller hennes uppehållstillstånd enligt bestämmelserna i kapitel III i direktivet.

Bevisbördan för att villkoret är uppfyllt ankommer, som princip, på den berörda tredjelandsmedborgaren som har ställning som varaktigt bosatt i den första medlemsstaten. För att fastställa att villkoret är uppfyllt räcker det i princip att tredjelandsmedborgaren, för den andra medlemsstaten, företer det EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta som han eller hon innehar och som utfärdats av den första medlemsstaten i enlighet med art. 8.2 i direktiv om varaktigt bosatta. Ett sådant tillstånd, om det är giltigt, gör det nämligen möjligt för denne medborgare att snabbt och lätt styrka sin rätt till ställning som varaktigt bosatt och den stadigvarande karaktären av denna rättighet.

Innehavet av ett sådant giltigt tillstånd innebär således att det kan presumeras att tredjelandsmedborgaren fortfarande har rätt till nämnda ställning.

Enligt art. 9.6 i direktiv om varaktigt bosatta gäller att återkallande eller förlust av ställning som varaktigt bosatt aldrig får grunda sig på att ett EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta har löpt ut, vilket åskådliggör den deklatoriska karaktären av ett sådant uppehållstillstånd. I förevarande fall är det utrett att både TE och EF, i den första medlemsstaten, det vill säga Italien, innehar EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta med giltighet tills vidare, vilket innebär att de alltjämt gäller. Det måste därför presumeras, till deras fördel, att de fortfarande har rätt till ställning som varaktigt bosatta i denna medlemsstat. Denna presumtion går dock att motbevisa.

Ett EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta har en deklatorisk karaktär, Även om den berörda tredjelandsmedborgaren kan visa upp ett giltigt tillstånd kan den andra EU-staten vid handläggningen av en ansökan om förnyelse av ett uppehållstillstånd finna anledning att sätta i fråga om den berörda medborgaren fortfarande har rätt till ställning som varaktigt bosatt i den första EU-staten. Detta förutsätter emellertid att den andra medlemsstaten kan konstatera att det finns tillräckligt konkreta och samstämmiga indicier på att något av de i art. 9 i direktivet angivna skälen för förlust av denna ställning eventuellt föreligger i det fall som den har att pröva. En indikation på att det skett en sådan förlust som berättigar den andra medlemsstaten att kontrollera om rätten till denna ställning består kan vara att det vid tidpunkten för den berörda personens ansökan har förflutit mer än sex år sedan han eller hon reste in i den andra medlemsstaten eller erhöll sitt första uppehållstillstånd i den medlemsstaten. När det föreligger sådana indikationer, är den andra medlemsstaten skyldig att utföra ytterligare två typer av kontroller när det specifikt gäller det skäl för förlust av ställning som varaktigt bosatt som föreskrivs i art. 9.4 andra stycket.

I ett första skede måste den andra medlemsstaten, för att avgöra om ovannämnda bestämmelse är tillämplig, beakta den omständigheten att varje tillfälle då vederbörande vistats fysiskt inom den första medlemsstaten under sexårsperioden räknas. Även om den sammanlagda vistelsen under denna period endast uppgår till några dagar räcker detta för att förhindra att vederbörande förlorar sin ställning som varaktigt bosatt (se analogt, dom av den 20 januari 2022, Landeshauptmann von Wien (Förlust av ställning som varaktigt bosatt), C-432/20, EU:C:2022:39, punk 47).

Om tredjelandsmedborgaren vistas i den första medlemsstaten under den sexårsperiod som avses i denna bestämmelse, även under mycket korta perioder, får detta således till följd att den frist som fastställs i denna bestämmelse avbryts och att en ny sexårig frist börjar löpa varje gång vederbörande lämnar den första medlemsstaten.

Det ankommer således på den andra medlemsstaten att, i samband med prövningen av en ansökan om förnyelse av ett uppehållstillstånd enligt bestämmelserna i kapitel III i direktiv om varaktigt bosatta, själv pröva huruvida det föreligger omständigheter som gör att den kan sluta sig till att den sexårsperiod som avses i art. 9.4 andra stycket i direktivet hade löpt ut vid den tidpunkt då den berörda personen lämnade in sin ansökan. Om så är fallet ska den medlemsstaten underrätta honom eller henne om detta och samtidigt upplysa vederbörande om det förhållandet att fristen kan ha avbrutits och att en ny sexårsfrist kan ha börjat löpa, för det fall vederbörande under denna tid återigen har vistats i den första medlemsstaten. Om den berörda tredjelandsmedborgaren gör gällande ett sådant avbrott, ska den andra medlemsstaten anmoda vederbörande att lägga fram bevisning till styrkande av sin vistelse i den första medlemsstaten under nämnda sexårsperiod, även om denna vistelse endast varade några dagar.

Om det framgår av den andra medlemsstatens kontroller att den berörda tredjelandsmedborgaren har varit borta från den första medlemsstaten under en period på mer än sex år, ska den andra medlemsstaten kontrollera om den första medlemsstaten i sin lagstiftning har utnyttjat möjligheten att, med avvikelse från art. 9.4 andra stycket i direktivet, föreskriva att den varaktigt bosatta personen "av särskilda skäl" behåller sin ställning i denna medlemsstat "vid bortovaro under en period som överstiger sex år" och, om så är fallet, kontrollera om det föreligger ett sådant särskilt skäl i det fall den har att pröva. När det gäller dessa två typer av kontroller ska den andra medlemsstaten kontakta den första medlemsstaten för att begära bistånd, om dessa kontroller kräver tillgång till upplysningar som endast den sistnämnda medlemsstaten kan ha tillgång till.

Det är först efter dessa kontroller och mot bakgrund av en bedömning av samtliga relevanta omständigheter som den andra medlemsstaten, i förekommande fall, och endast med avseende på förfarandet för prövning av ansökan om förnyelse av ett uppehållstillstånd, kan dra slutsatsen att den berörda tredjelandsmedborgaren, vid tidpunkten för inlämnandet av ansökan, i enlighet med art. 9.4 andra stycket i direktivet om varaktigt bosatta, inte längre hade rätt till ställning som varaktigt bosatt i den första medlemsstaten och av detta skäl kan neka att förnya uppehållstillståndet med stöd av art. 22.1 b i samma direktiv.

3 Migrationsverkets tolkning

Ansökan om förnyelse av uppehållstillstånd för person med ställning som varaktigt bosatt i annan EU-stat ska avslås om ställningen i den andra EU-staten inte längre består. Eftersom ett EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta är, som framgår av EU-domstolens dom, av en deklatorisk karaktär kan det faktum att dess giltighetstid löpt ut inte ensamt tas till intäkt för att personen inte har kvar sin ställning i den första EU-staten. Ett avslag på ansökan om förnyelse kan alltså inte baseras enbart på den omständigheten att giltighetstiden för det EU-uppehållstillstånd som utfärdats av den första EU-staten har löpt ut. Det går heller inte att dra slutsatsen att den berörde arbetar illegalt i Sverige trots att han/hon saknar arbetstillstånd. Så länge ställningen finns i den första EU-staten är personen undantagen kravet på arbetstillstånd.

Om det vid en ansökan om förnyelse av ett uppehållstillstånd finns indikationer, exempelvis att personen har varit borta från den första medlemsstaten i mer än sex år, för att sätta i fråga om den berörda personen fortfarande har ställning som varaktigt bosatt i den första EU-staten behöver flera utredningsåtgärder genomföras. Att begära att personen visar upp ett EU-uppehållstillstånd räcker inte.

Om sex år har förflutit sedan den berörde personen reste in i den andra EU-staten (Sverige i det här fallet) eller erhöll sitt första uppehållstillstånd i den medlemsstaten behöver utredningsåtgärder i enlighet med som framgår av EU-domstolens avgörande vidtas. Den berörde personen bör underrättas om att sexårsfristen har förflutit. Vidare bör personen upplysas om det förhållandet att fristen kan ha avbrutits och att en ny sexårsfrist kan ha börjat löpa om han eller hon under denna tid återigen har vistats i den första medlemsstaten. Om personen gör gällande ett sådant avbrott, ska han eller hon anmodas att lägga fram bevisning till styrkande av sin vistelse i den första EU-staten under nämnda sexårsperiod, även om denna vistelse endast varade några dagar.

För det fall den berörde personen har varit borta från den första EU-staten under en period på mer än sex år, bör det kontrolleras om den första EU-staten i sin lagstiftning har utnyttjat möjligheten att föreskriva att den varaktigt bosatta personen ”av särskilda skäl” behåller sin ställning i denna medlemsstat ”vid bortovaro under en period som överstiger sex år” och, om så är fallet, kontrollera om det föreligger ett sådant särskilt skäl i ärendet.

Bistånd för dessa kontroller kan begäras av den första EU-staten. Nationell kontaktpunkt¹ kan också användas för att kontrollera ställningen. Om personen inte har varit utanför den första EU-staten i mer än sex år och det saknas andra indikationer på att han eller hon förlorat ställningen i den staten får det förutsättas att den är kvar. Detta gäller även om EU-uppehållstillståndets giltighetstid har löpt ut.

¹ Medlemsstaterna ska via en nationell kontaktpunkt i respektive stat underrätta varandra om vissa av de åtgärder som vidtas i enlighet med direktivet (7 kap. 19 § UtIF). Migrationsverket har utsetts till nationell kontaktpunkt och inom verket är det tillståndsenheterna i Växjö som har uppdraget.